

ಅಮ್ಮನ ಮಡಿಲ ಉಡಿಯ ಸಂಪತ್ತು

‘ಉಡಿ’ ಎಂದರೆ ಸಮೂರ್ಹ ಕಡೆ ಮೊಲಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿವ ಮಹಿಳೆಯರು ಸೀರೆಯ ಸರಗಿನಿಂದಲೇ ನಡುವಿಗೆ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಮೊಟ್ಟೆಯ ಚೂರು ಕೆಳಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಜೀಣಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದು ಹೆಗಲಿಗೆ ಮೋಗುತ್ತದಲ್ಲ ಸೀರೆಯ ಸರಗು, ಅದನ್ನು ಜೋಗುಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಳ್ಳಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಅದನ್ನು ಉಡಿ ಎಸ್ತುತ್ತಾರೆ. ಮೊಲದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಿಗುವ ಕಾಯಿ, ಪಲ್ಲ, ಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದವು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಅದು ಬೇಕು. ದೀಪ್ತಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ನಡುವಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತು ಧನೋಂದು ಕೆ.ಜಿ ಹಿಡಿಯುವವನ್ನು ಜಾಗ ಆ ಉಡಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ನಾನೇ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಕಡೆಯ ಮಗ. ನನ್ನ ಅಕ್ಕಂದಿರೆಲ್ಲ ನನಗಿಂತ ಹಾಡುವವರ್ತ ಹಿರಿಯರು. ನನ್ನ ಸಮಸಮ ಅಕ್ಕಂದಿರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದವು. ಆ ಮೊಮ್ಮೆಕ್ಕಿಂತಿಗೆ ಅಮ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಆಡಿಸಿ ಹಾಡಿ ಬೆಳೆಸಿದಳು. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಂದಿರ ಮಕ್ಕಳು, ನಂತರ ಅಣ್ಣಂದಿರ ಮಕ್ಕಳು ಸೇರಿ ಅಮ್ಮ ಜೊತಿಗೆ ಆರೇಳು ಮೊಮ್ಮೆಕ್ಕಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮ್ಮ ಅಕ್ಕಂದಿರಿಗೆ ನಾನು ಮನೆ ಆಗಿದ್ದೆ. ತುಂಬಿದ ಮೊಮ್ಮೆಕ್ಕಳಿಂದ ಅಪ್ಪ-ಅಮ್ಮನ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಚಿಕ್ಕ ಅಂಗನವಾಡಿಯೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಅಮ್ಮ ಮನೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮದೇ ಮೊಲಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ದುಡಿಯುವುದು ರೂಡಿ. ಅಮ್ಮನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ಸೊಸೆಯಂದಿರು ಸೇರಿ ನಾವಾರು ಮಹಿಳೆಯರು ಸದಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರೆಲ್ಲ ಮನೆಗೆಲಸಗಳಿಗೆ ನಿಂತರೆ, ಅಮ್ಮ ಮೊಲದ ದಾರಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಅಥ ನೀರಾವರಿ, ಅಥ ಬಯಲು ಭೂಮಿಗಳಿದ್ದವು. ನೀರಾವರಿ ಮೊಲಗಳಲ್ಲಿ ನೇರಿನ ಬೆಳೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಗಳು. ಒಂದೆರಡು ಗಡ್ಡೆ ಮಡಿಗಳನ್ನು

ಶಿವರಾತ್ರಿಯವರೆಗೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಕಾರಿ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲಿ ಸರಿ, ಅಮೃತ ಉಡಿ ಸಮಗ್ರಾಕ್ಷಕೆ ಇಷ್ಟ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಮರೆಯಬಾರದಲ್ಲ....!

ಅಮೃತ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಎಂಟಂಟಗೆಲ್ಲ ಹೂಲ ಸೇರಿ, ತೋಟದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಆರ್ಯಕೆಯೇ ಆಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸ. ಕಳೆ ತಗೆಯುವುದು ನೀರನ್ನು ಬಿಡುವುದು, ರೋಗ ಬಂದರೆ ಜೀವಧ ಸಿಂಪಡಿಸುವುದು. ಮಾಡುವುದು ಇಲ್ಲ ಮಾಡಿಸುವುದು ಆಕೆಯ ಕೆಲಸ. ಉಂಬೂತ್ತಿನ್ನು ಅಣ್ಣನವರೋ, ಅಪ್ಪಮೋ, ನಾನೋ ಅಕ್ಷಸ್ವರಿದ್ದರೆ(ತವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಿದ್ದಾಗಿ) ಸೊಸೆ ಯಂದಿರೋ ಯಾರೋ ಬುತ್ತಿ ಬಯ್ದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನ್ನ ಕೆಲಸಗಳು ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಸೇರಿ ಉಣಿತ್ತಿದ್ದೇವು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾವು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಅಮೃತ ಉಳಿದ ಬುತ್ತಿ ಉಂಡು. ಅಲ್ಲೆ ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅರಾಮ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಿಸಿಲು ತಗ್ಗಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಸಂಜೆ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು, ಅಮೃತ ಮೊಮ್ಮೆಕಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಅಮೃತ ಬರುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಾ ಮೈ ಮರೆತಿದ್ದಾಗಿ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಲದಿಂದ ಅಮೃತ ಬರುವುದು ಕಂಡರೆ ಸಾಕು ಕೂಗುತ್ತ, ಜೀರುತ್ತಾ, ‘ಆಟ ಪಟಿ ಜ್ಯೇ’ ಎಂದು ಎದ್ದಮೋ ಬಿದ್ದಮೋ ಎಂದು ಓಡುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಅಮೃತ ಸಂಜೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ದಣೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಲೆಯ ಮೇಲೊಂದು ತರಕಾರಿ ಗಂಟು, ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಷ್ಟು ತರಕಾರಿ. ಎರಡು ಸೇರಿದರೆ ಏಳಂಟು ಕೆ.ಡಿ. ಒಜ್ಜೆಯಂತು ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವು ಅಮೃತನ್ನು ಮುತ್ತಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಮನೆಯ ಹಂಗಸರು ಬಂದು ಅಮೃತ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಗಂಟನ್ನು ಪಡೆದು ಒಳತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮೃತ ಮನೆ ಒಳಗೆ ಪಡಸಾಲೆ ಯಲ್ಲಿ ಕುಂತು ಉಡಿ ಬಿಟ್ಟುತ್ತಾ, ಅದರಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಸುರುವಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಳೆ ಸೌತೆಕಾಯಿ, ಹಣ್ಣಾದ ಬುಡುಮೆ, ಹೆಸರು, ಹಲಸಂದಿ ಬುಡ್ಡೆ, ಹಸಿಕೇಂಗಾ, ಚೋರೆಹಣ್ಣು ಎಲ್ಲವು ಬಯಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಒಂದು ರಾಸಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅಮೃನೇ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೊತ್ತು ಮುಕುಗುವ ಮುನ್ನ ನಾವೆಲ್ಲ ತೋಟದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ತಾಜಾ ಹಸಿ ತಿನಿಸನ್ನು ಅಗೆದು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೇವು. ದೇಹಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವಂತಹು. ನುತ್ತುಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವರ್ಷದುದ್ದಕ್ಕು ಇಂಥವುಗಳನ್ನೇ ತಿಂದು ಖಿಂಡಿದುತ್ತಿದ್ದೇವು.

ಇನ್ನು ಮನೆಮಂದಿಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಕಾಯಿಪಲ್ಗೆಗಳು ಅಮೃತ ತಲೆ ಮೇಲಿನ ಗಂಟನಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಮಂಡಪಲ್ಲೇ ಮನೆಮಂದಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಅದನ್ನು ರೊಟ್ಟಿಯ ಜತೆ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಹದವರಿತು ಮಾಡುವರಿದ್ದರಂತೂ ಅದರ ದುಱಿಯನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯಲಾರರು. ಮಂಡಪಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ದಿನ ಎಳೆ ಹಸಿಮಣಿಸಿಕಾಯಿಯನ್ನು ಹಾಗೇ ಮಂಡಪಲ್ಲೇ ಜೊತೆ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೇವು.

ಉಚ್ಚಲು ಹಣ್ಣಿಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಲು ಅಮ್ಮೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊಲದ ಕೆಲಸಗಾರರು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲ ನಾವೇ ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಗುಂಟ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಡಗಳಿಂದ ಉದುರಿಸಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮೊರ ಸರಹದಿನಲ್ಲಿ ತಂಗಿನ ಉಚ್ಚಲು ಗಿಡಗಳಿಂದ ಉದುರಿಸಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮೊರ ಸರಹದಿನಲ್ಲಿ ತಂಗಿನ ಸಸಿ ಮರಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎನೋ ಚಂದಕ್ಕಿಂದು ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲ ರೈತರು ತಂಗಿನ ಸಸಿ ತಂದು ನೆಟ್ಟು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ನಿಗಾ ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆಂದು ರೈತರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಎಳ್ಳನೀರು’ ಅನ್ನವ ಪದವನ್ನು ನಾವು ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದೇವು. ಎಳ್ಳನೀರು ಅನ್ನವ ಹಸಿರು ತಂಗಿನಕಾಯಿ ನೋಡಿದ್ದೆ ಕಮ್ಮಿ. ದೇವರ

ಮುಂದ ಒಡೆಯುವ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಬಲ್ಲೇವು. ಅದರ ಕೊಬ್ಬರಿ ತಿನ್ನತ್ತಿದ್ದುದು ದೇವರಿಗೆ ಒಡೆದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. ಅಡುಗೆಗೆ ಕೊಬ್ಬರಿ ಬಳಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರಣಾಲ್ಯಾ ದೇವರಿಗೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಒಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೆವಲ್ಲ, ಅದರ ಕೊಬ್ಬರಿ ಹೆಚ್ಚಿಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಚಟ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಷ್ಟೇ. ಈಚಲು ಮರ ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ನಮ್ಮ ಉರಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಈಚಲು ಮರಗಳು ಜಾಸ್ತಿ. ಈಚಲು ಹಣ್ಣಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಡವರು ತಿನ್ನತ್ತಿದ್ದರು. ರ್ಯಾತರ ಮಕ್ಕಳಾದ ನಾವು ತಿನ್ನತ್ತಿದ್ದೇವು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವರು ತಿನ್ನತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳದ ದಂಡಗೆ ಗೆಳೆಯರಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಹೋಗಿ ಗಿಡ ಏರಿ ಉದುರಿಸಿಯೋ, ಅಲ್ಲಿ ಗೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಹಂಪಾದ ಹಣ್ಣಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹರಿದು ಬಕ್ಕಣಕ್ಕೆ ತುಂಬಿ ಕೊಳ್ಳತ್ತಿದ್ದೇವು. ಒಂದಲ್ಲಿ ಎರಡಲ್ಲಿ ಮೂರಾರು ಈಚಲು ಮರಗಳು, ಅವುಗಳ ಗೊನೆಯೇ ಮೋಹಕ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಏರಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಓಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವು: ಕ್ರಮೇಣ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣದುರೇ ಈ ಈಚಲ ಮರಗಳನ್ನು ಹಂಡ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಮರಗಳು ಕುಂದ ತೊಡಗಿದವು. ವಿಕಾರಗೊಂಡವು. ಒಣಗಿಯೇ ಮೋಹವು.

ಸಣ್ಣ ಈಚಲು ಗಿಡಗಳ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಈಚಲ ಕೊಬ್ಬರಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಅಂದರೆ ಬುಡದಿಂದ ಈಚಲನ್ನೇ ಕಡಿದು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಸೀಳಿ ಕೊಬ್ಬರಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಅದನ್ನು ಮುಡುಗರಾದ ನಾವು ತಿನ್ನುವುದು ಕಮ್ಮಿ. ಈದ ಆಕಳುಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವು ಯಾಲನ್ನು ಬಹಳ ದಿನ ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತವೆಂದು. ನಮಗೆ ಪ್ರೀಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಹಣ್ಣು ಡಬ್ಬಗಳ್ಳಿಹಣ್ಣು. ಇದರ ಸಮೀಪ ಹೋಗುವುದು ಕಷ್ಟ, ಕೆಂಪಾದ ಹಣ್ಣು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು, ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲು ಜೀವವನ್ನೇ ಪಣಕ್ಕಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಡಬ್ಬಗಳ್ಳಿಯ ಎಲೆ ಅಂಗ್ರೇ ಅಗಲ, ಮುಳ್ಳಗಳು ಬಲು ಜೂಪು. ಹಣ್ಣಿಗೂ ಮೈಲುಂಬ ಮುಳ್ಳ. ಗಡ್ಡ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬ್ರಹ್ಮಂತೆ ಜಿನುಗು ಮುಳ್ಳ, ಮುಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಉದ್ದನೆಯ ಹಣ್ಣನ್ನು ಹರಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ನಾಜೂಕಾಗಿ ತಿಕ್ಕಿ, ಮುಳ್ಳಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿ, ಬೋಳು ಹಣ್ಣ ತಿಂದರೆ ಜೀವವೇ ಮರು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಂತೆ. ತಿಂದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಡಬ್ಬಗಳ್ಳಿ ಹಣ್ಣಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಚಲು ಹಣ್ಣ,

ನೀರಾವರಿ ಇಲ್ಲದ ಹೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ, ಜೋಳ ಬಿತ್ತಿ ಬಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೆವಲ್ಲ, ಹತ್ತಿ ಬಿಡಿಸುವುದೊಂದು ಶಿಷ್ಟಿ. ಅಮೃಂತ ಹತ್ತಿ ಬಿಡಿಸಲು ಬಂದ ಕೆಲಸಗಾರರೂ ಉಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹತ್ತಿ ಬಿಡಿಸುತ್ತ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ತುಂಬಕೊಂಡು ನಡೆಯಲು,

ಬಗ್ಗಲು ಬಾರದಪ್ಪು ಆದಾಗ, ಅದನ್ನು ಬಿಬ್ಬಿ, ಎರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಗೆ ದುಂಡಗಿನ ಚೊಡ್ಡ ಉಂಡೆಯನ್ನು ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥ ಐದು ಉಡಿಯ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಟ್ಟರೆ, ಹತ್ತಿ ಬಿಡಿಸಿದ ಕೆಲ್ಲದ ಹಂಗಸರಿಗೆ ಒಂದು ಉಂಡೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಅವರ ಕೂಲಿ. ಉತ್ತಿದ ನಾಲ್ಕು ಹೊಲದವರಿಗೆ. ನಾವೂ ಮಕ್ಕಳು ಹತ್ತಿ ಬಿಡಿಸಿ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ಜೀರ ಬಸಣ್ಣಿನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಒಯ್ದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಾರದ ಖಾಂಡಿ, ಬೆಲ್ಲದ ಡಾಣೆ(ಶೇವ್), ಚುಮುರು ಪುಗ್ಗಿ(ಪಕೋಡ ಧರ), ಬೆಲ್ಲದ ಜಿಲ್ಲೆಬಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದ ನಮಗೆ ಕರಿದ ಪದಾರ್ಥ, ತಿಂಡಿ ಎಂದರೆ ಇವೇ. ಸರಿಯಾದ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಏನೋ ರುಚಿ. ಮಕ್ಕಳು, ಮನೆಮಂದಿ ಹತ್ತಿ ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು-ಮೂರು ಸಲ ಈ ಬಗೆಯ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿದ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು, ಅರ್ಮಾಗ್ಗೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು.

ದಿನವಿತ್ಯ ಸೊಪ್ಪಿನ ಬ್ಯಾಳೆ. ಉದುರು ಪಲ್ಲಿ ರೊಟ್ಟೆ-ಅನ್ನದ ಜತೆಗೆ ತಿನ್ನಲು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕದಿನಿಂದ ನಾವು ಈ ಬಗೆಯ ಅಹಾರವನ್ನೇ ತಿಂದು ಜೀವಿಸುತ್ತೇ
ಬಂದೆವು. ಹೊಲದಿಂದ ಅಮ್ಮೆ ಬಂದರೆ ಸಾಕು ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ತಾಜಾ ಹಸಿ ತಿನಿಸುಗಳೇ
ತುಂಬಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು, ಸೀತಾಫಲ ಹಣ್ಣು, ಬೋರಹಣ್ಣು ಕೊಂಡು
ತಿಂದದ್ದು ಕಮ್ಮೆ ಹೊಲದ ಬದುವಿನಲ್ಲಿ ಮರಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುತ್ತಿದ್ದವು,
ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಣ್ಣು ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಸೀತಾಫಲ ಮಾತ್ರ ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ತಾಂಡಾದ
ಜನರು ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಜೀಲದಲ್ಲಿ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಂದವರಿಗೆ ಅಮ್ಮ ಜೋಳ,
ಸಜ್ಜೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಸಿಗೆಣಸು, ಹಸಿ ಗೆಜ್ಜರಿ, ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡ ಮಾರಲು ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ
ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೋಳ ಹಾಕಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ತರುತ್ತಿದ್ದವು.
ಗೆಣಸನ್ನ ಅಮ್ಮ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪುದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಮ್ಮ ಕುದಿಸಿದ ಗೆಣಸು ತಿನ್ನಲು ಸಿಹಿ.
ಹಾಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಲಸಿ ತಿನ್ನತ್ತಿದ್ದವು. ಈಗಿನ ಸಿರ, ಪಾಯಸಕ್ಕೆ ಸಮ ಅನ್ನಲು
ಮನಸು ಒಪದು.

ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪಿದ್ದು. ಆದರೆ ನಾನು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಮೃತ ಉಡಿಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉಂಡು
ಅನುಭವಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ದವಾಖಾಸೆಯ ಮುಖ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ
ನೋಡಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೇಕರಿ ತಿಂಡಿಗಳು ಆಕರ್ಷಕ. ಚಾಟ್ಸ್
ಅಂತ ಕರೆಯುವ ತಿಂಡಿಗಳು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳು, ಬಿಸ್ತ್ರೀಮ್,
ಪಿಜಾ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಣ ಸುರಿದು ತಿಂದು ರೋಗಗಳನ್ನು
ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಈಗಲು ಅಮೃತ ಉಡಿಯ ತಿನಿಸುಗಳು
ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬರುತ್ತವೆ.

ಆಕಳು ಸಂತೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲ

ಬೆಳಕರಿಯಲು ಇನ್ನೂ ವರದು ತಾಸಿತ್ತು. ದನಕರುಗಳ ಅಂಕಣಾದ ಬದಿಗಿಧ್ಯ ಪಡಸಾಲೆಯ ಕೊನೆ ಕಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕುಲಿತಿದ್ದ ಅಮೃನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು. ಅಣ್ಣ, ನಾನು, ಮನೆ ಕೆಲ್ಲದ ಗೋಪವಾರದ ಯಮುನಪ್ಪ ಮೂವ್ವರು ಮಾನ್ವಿಯ ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗಲು ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇವು. ಬಿಳಿಚೋಳ ಬಿತ್ತುವ ಸಮಯ. ಮಳೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಹೊಲವನ್ನು ಹರಗಿ ಹದ ಮಾಡಿದ್ದೇವು. ಬಿತ್ತುವುದೊಂದೇ ಬಾಕಿ. ಆದ್ದೆ ಬಿತ್ತಲು ಬೀಜ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಲಿಲ್ಲ. ತರಲು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆರೇಳು ವರ್ಷದ ಆಕಳೊಂದನ್ನು ಸಂತ ಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ಬೀಜ ತರುವುದಿತ್ತು. ಆ ಆಕಳನ್ನು ನಾನು ಸೂಟಿ ಇರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದನಕರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮ್ಮಹಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮೇಯಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದೆ. ಅಮೃನಿಗೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ಜಾಸ್ತಿ. ಅದರ ಹೆತ್ತವ್ವ ಒಳ್ಳಿಯ ಆಕಳಾಗಿತ್ತು. ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಮುಗಳಾದ ಈ ಕೆಂಪಾಕಳು ಕೂಡ ಇನ್ನೇನು ಬೇಸಿಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈಯುತ್ತದೆ. ಮನೆಮಂದಿಗೆ ಹಾಲಿನ ಸುಗ್ಗಿ ಎಂದು ಅಮೃ ಕನಸು ಕಂಡಿದ್ದಳು. ಆಕಳನ್ನು ಏಕಾವಿಕ ಮಾರಲು ಸಂತೆಗೆ ಒಯ್ಯುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅಮೃನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು. ಹೈಸ್ಕೂಲಾನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು, ಅಂದು ಇರಪಾಡು ಅಣ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂತೆ ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗಲು ತಯಾರಾಗಿದ್ದೆ. ನನ್ನದೇನು ಕೆಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅಮೃ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಒಯ್ಯುವ ಕೆಲ್ಲ. ಯಮುನಪ್ಪ ಆಕಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು. ಅಣ್ಣನಾದು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವುದು.

ಮಾನ್ವಿ ಸಮೂರ್ಖಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಹರದಾರಿ ದೂರ. ಅಂದರೆ ೧೯ ಕಿ.ಮೀ. ಮನೆಯಿಂದ ಹೂರ ನಡೆದಾಗ ಗಪ್ಪೆನ್ನುವ ಕತ್ತಲು. ಆಕಳೋ ಚಿಗರೆಯಂತದ್ದು. ಇತರ ದನಕರುಗಳ ಜತೆ ಮಾತ್ರ ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿ ಎಳೆದ ತಕ್ಕಣ ಅದು ಬೆದರಿತು. ಆದ್ದು ಮನೆಯವರಿದ್ದ ಕಾರಣ ಬೆದರಿದರೂ ತಕರಾರಿನೊಂದಿಗೇ ಹೂರಬಂತು. ಉಂಟಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ದಾರಿಯೇ ನೇರವಾಗಿ ಮಾನ್ವಿಗೆ ಜೀರ ಬುತ್ತಿ

ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೇರವಾದ ರಸ್ತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳವಿತ್ತು. ಅದರ ಬದಿಯ ಹೊಲಗಳ ದಂಡಗುಂಟು ಹೋದರೂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾ ಹೋಗಬಹುದಿತ್ತು. ಇನ್ನಾರ್ಥಾದಾರಿ ಪುಂಗಭದ್ರ ಎಡದಂಡೆಯ ಉಪಕಾಲುವೆ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬೆಳಗಿನ ಸಾಲ್ಯಾ ಗಂಟೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯತೊಡಗಿದ್ದೇವಷ್ಟೆ. ಆಕಳು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಕರಾದು ತೋರಿಸುತ್ತು. ಬಾರುಕೋಲಿನಿಂದ ಏಟು ತಿನ್ನುತ್ತೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅಣ್ಣ ಮುಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸನ್ನ ಮನೆಯ ಒಡೆಯನಿದ್ದಾನೆಂಬ ಧ್ಯೇಯವಿತ್ತು. ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಯ ಕಾಲುದಾರಿ, ಹೊಲಗಢೆಗಳು, ಬದುವಿನ ಮ್ಯಾಲೆ ಹೊರಟಿಸ್ಟೆವು. ಕತ್ತಲು ಇಮ್ಮೂ ಕರಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ಉರು ಬಲ್ಲಟಗಿಯಿತ್ತು. ನಾನು ಹೊತ್ತ ಬುತ್ತಿಗಂಟು ದೊಡ್ಡದಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ಬೆಳಗಿನ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದುಸಲ, ಸಂತೇ ಸೇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ, ಉಳಿದರೆ ಸಂಜೆ ತಿಂದು, ಉರದಾರಿ ಹಿಡಿಯುವುದಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಅಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿದ ಬುತ್ತಿ ಮಣಭಾರವಿತ್ತು. ಅನಿವಾಯ ಹೊರಬೇಕು. ಎಡಭುಜದ ಮ್ಯಾಲೆ ಸ್ಪಳಹೊತ್ತು, ಅದಕ್ಕೆ ದಣಿವಾದರೆ ಬಲಭುಜಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಂತಹ ತಂಪೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬೆವರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹುಡುಕಾಡುತ್ತ ದಾರಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಬದುವಿನ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾ ನಡೆಸಿದ್ದೆ. ಮಾನ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾದರು ಸಮೂರ್ಧಿತ ನೇರವಾಗಿ ಹೋಗಲು, ಬರಲು ಬಸ್ಸಿನ ದಾರಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತ ಹಾಕಿ ಹೋಗಲು ನಾಲ್ಕೊಕ್ಕೆ ಇಚೋ ತಾನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂತೇ ಮುಗಿಸಿಯೂ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವ ಯೋಚನೆಯೇ ಸಮೂರ್ಧಿತ ನೇರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಯಮುನಪ್ಪ ಜನಪದ ಕಕ್ಷ
ವರ್ಷವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಸಲವತ್ತು ಇರಬೇಕು. ಯಮುನಪ್ಪ ಇದ್ದಾಗ್ನಿ ಉತ್ತರ ಮುಂದು
ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಸ್ಟಿಯೇ. ಈರಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಯಮುನಪ್ಪ ಇದ್ದಾಗ್ನಿ ಉತ್ತರ ಮುಂದು
ಬಂದೋ, ಎರಡೋ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕಳನ್ನು ಸೋಡಿ
“ನಡಿಯವ್ವ ನಡಿ. ಇನ್ನೂ ಎರಡು ತಾನು ನಡಿಬೇಕು. ನಿನ್ನ ರಿಣ ಎಲ್ಲಾದ್ದೋ
ವಿನೋ! ಯಾರಿಗೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬುಡು. ನೀನಾದ್ದೂ ಅಷ್ಟೆ ಸಾನಾದ್ದೂ ಅಷ್ಟೆ”
ಅಂದು ಎದ್ದು. ಅಣ್ಣ ಆಗಲೇ ಹೋಗಲು ನಿಂತಿದ್ದ. ಕೆಂಪಾಕಳು ನನ್ನ ಸೋಡಿತು.
ಹೋಗಿ ಮೃಮ್ಮೆಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿದೆ. ಅದರ ತಲೆ, ಮೂರಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿಕೊಂಡ
ರೊಟ್ಟಿಯ ಮ್ಯಾಲೆ ಉದುರಿರುತ್ತವೆ. ಅಮ್ಮನನ್ನು ಸೇವೆದು ಅಂದುಕೊಂಡೆ. ಕಟ್ಟಿದ್ದ
ಹಂಗೆ. ಅಮ್ಮನೆನುಂಧಬ್ಬ. ರೊಟ್ಟಿ ಬಡಿಯತ್ತಿದ್ದಾಗ್ನಿ. ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣೀರು ಬಡಿಯವ
ಹಂಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನಾನು ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಗಲಿಗೆ ಪರಿಸಿದೆ. ಹಳ್ಳಿ ದಾಟವಾಗಲೇ ಆಕಳು
ಬೆದರಿತು. ಹೋಗಿ ಬರುವ ಮಂದಿಯನ್ನು ಸೋಡಿ ಗಾಬರಿಗೊಂಡಿತು. ಹಳ್ಳಿದಲ್ಲಿ
ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಉರಕಡೆ ಎಳೆಯತ್ತಿತ್ತು. ಅಣ್ಣ. ಯಮುನಪ್ಪ ಇಬ್ಬರೂ
ಹಂಗ್ಗಿತ್ತ ಹಳ್ಳಿ ದಾಟಿಸಿದರು. “ಎಡವಟ್ಟಿ ಮಾಡಬ್ಬಾಡವ್ವ, ತಂಗಿ” ಅಂತ
ಹಂಗಿತ್ತ ರಮಿಸುತ್ತ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ದೂರ ನಡಿಸಿದ. ಕಾಲುವೆ ಬಂತು.
ಯಮುನಪ್ಪ ರಮಿಸುತ್ತ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ದೂರ ನಡಿಸಿದ. ಮೂವ್ವರಿಗೆ
ಅದರ ಮೇಲಿನ ದಾರಿ ಹಿಡಿದರೆ, ಸೀದ ಮಾನ್ನಿ ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೂವ್ವರಿಗೆ
ಮಾನ್ನಿ ಬಂದ ಸಮಾಧಾನ.

ಮಾನ್ಯ ಬಂದ ಸಮಾಧಾನ. ಅಷ್ಟು ಹಸಿರು ಭತ್ತೆ, ಎಡಕ್ಕೆ ಬಲಕ್ಕೆ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಯವ್ವನಾವಸ್ಥೆಯ ಬೆಳೆಗಳು. ಅಷ್ಟು ಹಸಿರು ಭತ್ತೆ, ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಗಳು. ಜೋಳ ಬಿತ್ತಲು ಬಿಟ್ಟ ಹೊಲಗಳು ಕರ್ಗೆ ಬರಿ ಮೈಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಈ ವಾರದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಳ ಬಿತ್ತುವುದು ನಡೆಸಲಿದ್ದರು ರೈತರು. ಅಣ್ಣ ಮುಂದೆ, ಅಕಳು-ಯಮುನಪ್ಪ ನಡುವೆ, ನಾನು ಹಿಂದೆ ನಡೆದಿದ್ದೇವು. ಕಾಲುವೆ ಮೇಲೆ ಸೈಕಲ್ ಮೋಟಾರು ಬಂದರೆ ಸಾಕು ಆಕಳು ಬೆದರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಡಿಯುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ಸಂತೆಗೆ ಜನರೂ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಬಂಡಿಗಳು ಎದುರಾದರೂ ಆಕಳು ಗಾಬರಿ. ಅದನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವುದೇ ಅವರಿಬ್ಬಿರಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಹೊನೆಗೆ ಎರಡು ಹಗ್ಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಅಣ್ಣ ಬಂದು ಕಡೆ, ಯಮುನಪ್ಪ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹಿಡಿದು ನಡೆಸಿದರು. ಎಳೆಯುತ್ತಲೇ ನಡೆದಿದ್ದರು. ನನಗೋ ಬುತ್ತಿ ಒಜ್ಜು. ಕಾಲುವೆ ಮೇಲಿನ ದಾರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಸಾಲಿಗೆ ಒಯ್ಯತ್ತಿದ್ದ ಸೈಕಲ್ ತಂದಿದ್ದರೆ ಎಪ್ಪು ಚಂದವಿತ್ತು? ಬುತ್ತಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತುಳಿಯುತ್ತ ಹೋಗಿದ್ದರೇ? ಅಯ್ಯಾ, ಹಳ್ಳದ ದಾರಿ, ಹಳ್ಳ ದಾಟುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸೈಕಲ್ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿತ್ತಲ್ಲ ಸುಮ್ಮನಾದೆ. ಕೆಂಪಾಕಳೋ ಉಂಟಾರು ಕಡೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಕ್ಕಿ ಪಕ್ಕಿ ಗದ್ದೆ, ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲು ಇತ್ತು. ಮೇಯಿಸಿದರೆ ಸಮಾಧಾನವಾದೀತೆಂದು ಮೇಯಿಸಲು ಯಶ್ಸಿಸಿದರೆ, ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಮೂತಿಯನ್ನೇ ಹಚ್ಚಲಿಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಅಣ್ಣ ಬಾರುಹೋಲಿನಿಂದ ಬಾರಿಸಿದ. ಆಗಂತೂ ರುದ್ರಾವತಾರ ತಾಳಿತು. “ಗೌಡ, ನಿನ್ನ

ತಿಳಿತದೇನು? ಸುಮ್ಮಿರು” ಅಂತ ಯಮುನಪ್ಪ ಬಯ್ದು. ನಾನು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಬುತ್ತಿ
 ಮೊರಿಸಿ. ಆಕಳನ್ನಿಡಿದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ. ಮುಂದೆ ಹಡಚೆ. ಉದೆ ಒಂತು.
 ಯಮುನಪ್ಪನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ. “ಇನ್ನೊಂದು ತಾಸು ನಡಿಯವ್ವ ತಂಗಿ. ಸಾಕು”
 ಎಂದು ಬಾಲ ಮುಟ್ಟಿತ್ತೆ ಹಿಂದೆ ಸಾಗಿದ. ಆದರೂ ಆಕಳು ಗಪ್ಪನೆ ನಿಂತು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ
 ನೂರಕಡೆ ನೋಡುತ್ತೆ ನಿಗುರು ‘ಅಂಬಾ....’ ಅಂತ ಆರಚಲು ತೊಡಗಿತು. ನಾನು
 ಕರೆದರೆ ಎರಡೋ. ಮೂರೋ ನಿಮಿಷ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ನಿಂತು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ
 ಸೋಡಿ ‘ಅಂಬಾ’ ಅಂತ ಒದರುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಕ್ಯಾಯಲ್ಲಿ ಆಕಳ ಹಗ್ಗಿತ್ತು. ಎಂಬುತ್ತಿದೆ.
 ಹಾಗೂ. ಹೀಗೂ ಸಂತೆ ಸೇರಲು ಎರಡೋ. ಮೂರೋ ಕೆ.ಮೀ. ದಾರಿ ಬಾಕಿಯಿತ್ತು.
 ಸೂರ್ಯ ಮಾರುದ್ದು ವರಿದ್ದ. ಬಿಸಿಲು ಬಲೀಯತ್ತಿತ್ತು. “ಇಲ್ಲಿ ಉಂಡು. ಸಂತೆಕಡೆ
 ಮೋಗಮು” ಅಂದ ಯಮುನಪ್ಪ. ಕಾಲುವೆಯೇ ಪಕ್ಕ. ಒಂದು ಗಿಡ ಸೋಡಿ.
 ಆಕಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆವು. ನಾವು ಕ್ಯಾ ಕಾಲು ಮುವಿ ತೊಳೆದು. ಮೂವ್ವರು ಬುತ್ತಿ ಸುತ್ತ
 ಕುಂತೆವು. ಕಾಲುವೆ ಮೇಲಿನ ರಸ್ತೆ ಮಾರಿ ಮತ್ತೆನಾದು. ಒಂದು ವಾಹನ ಹರಿದು
 ಮೋದರೆ ಸಾಕು ಕೆ.ಮೀ. ರಸ್ತೆಗುಂಟ ಧೂಳು ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಗಳಿ ಬೇಸಿದರೆ,
 ಬೇಸಿದತ್ತ ಹರಿದು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳ. ಗಿಡಗಂಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಧೂಳು ಕೂತುಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.
 ಬ್ರಹ್ಮ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕೆಂಪು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮೊದ್ದಂತೆ ದಾರಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇದ್ದ
 ಬೆಳ್ಳಗಳು ಕಾಬುತ್ತಿದ್ದವು. ಧೂಳು ಬರದ ಕಡೆ ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನಲು ಕುಂತೆವು. ಯಮುನಪ್ಪ
 ಬೆಳ್ಳಗಳು ಕಾಬುತ್ತಿದ್ದವು. ಧೂಳು ಬರದ ಕಡೆ ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನಲು ಕುಂತೆವು. ಯಮುನಪ್ಪ
 ಆಕಳನ್ನು ಸಂಭಾಳಿಸಿ ಸುಸ್ಥಾಗಿದ್ದ. ಬರುವಾಗ ಸರಾಯಿಗೋ. ಹೆಂಡಕ್ಕೂ ಗಳಿ
 ಹಾಕಲು ಪೀರಿಕೆ ರುರುಮಾಡಿದ್ದ. ನಾನೋ ಅಮ್ಮೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಬಿಸಿರೊಟ್ಟಿ, ಗಟ್ಟಿಬ್ಬಾಡಿ.
 ಗುರೆಳ್ಳ ಮುಡಿಯನ್ನು ರೊಟ್ಟಿ ಮಾಲಿಯ್ಯೆಕೊಂಡು ತಿನ್ನಲು ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ. ಅನ್ನ ಗಟ್ಟಿ
 ಗುರೆಳ್ಳ ಮುಡಿಯನ್ನು ರೊಟ್ಟಿ ಮಾಲಿಯ್ಯೆಕೊಂಡು ತಿನ್ನಲು ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ. ಅನ್ನ ಗಟ್ಟಿ
 ಬ್ರಹ್ಮಿಯೂ ಇತ್ತು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಂಟ್ಕೆಂದು ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಉಣಿಲಿಲ್ಲ.
 ಬ್ರಹ್ಮಿಯೂ ಇತ್ತು. ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸಂತೆ ಕಡೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಲುಗಳು
 ಬೇಗ ಮುಗಿಸಿದೆವು. ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸಂತೆ ಕಡೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಲುಗಳು
 ಎಂಬಂತೆ ಜನ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಯಮುನಪ್ಪ ಬೇಡಿ ಸೇದುತ್ತು.
 ಎಂಬಂತೆ ಜನ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದರು. ಬಿಜ್ಜಿದ್ದೇ ತಡ. ಆಕಳು
 ಉಂಡದಕ್ಕೆ ಡೇಗುತ್ತ ಆಕಳ ಹಗ್ಗಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಬಿಜ್ಜಿದ್ದೇ ತಡ. ಆಕಳು
 ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು. ಯಮುನಪ್ಪನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕಾಲಿಟ್ಟಿತ್ತು. ‘ಇದರ ಕೊಯ್ಯ’
 ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು. ಹಿಡಿದ ಹಗ್ಗಿ ಸಡಲಿತು. ಬಂದ ದಾರಿಗೆ ರಕ್ತ ಮೀಡಿ
 ಅಂತ ಕೂಗಿಕೊಂಡನೋ. ಹಿಡಿದ ಹಗ್ಗಿ ಸಡಲಿತು. ಬಂದ ದಾರಿಗೆ ರಕ್ತ ಮೀಡಿ
 ಅಂತ ಕೂಗಿಕೊಂಡನೋ. ಹಿಡಿದ ಹಗ್ಗಿ ಸಡಲಿತು. ಬಿಜ್ಜಿದ್ದೇ ತಡ. ಆಕಳನಿಂದ
 ಹಿಡಿತೊಡಗಿತು ಆಕಳ. ‘ಹಿಡಿ ಹಿಡಿಡಿ’ ಅಂತ ಅಣ್ಣ ಕೂಗುತ್ತ ಬೆನ್ನತ್ತಿ. ಕೊರಳನಿಂದ
 ಜೋತುಬಿದ್ದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯತ್ತಿದ್ದ ಆಕಳನ ಹಗ್ಗಿ ಹಿಡಿಯಲು ಯಶ್ವಿಸಿ ಸೋತೆ.
 ಯಮುನಪ್ಪನೋ ಆಕಳು ತುಳಿದ ಕಾಲನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಬಿಡಲು ಯಶ್ವಿಸಿದರೂ
 ನೋವು ತಾಳದೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಂತೆ. ನಾನೋ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಗಂಟು
 ಕಟ್ಟಿಸುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಬಿಡಿದ ಆಕಳನ್ನು ನೋಡಿ ‘ಆರೆರೇ’ ಎಂದು ಎದ್ದು ಬಿಡಿದ್ದನೋ.
 ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಮರಿತದ್ದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತೆ. ಒಮ್ಮೆ ಆಕಳ ಬೆನ್ನತ್ತಿದ್ದು

ಅಣ್ಣನ ಕಡೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬುತ್ತಿಯ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿತ್ತು. ಅದರೂ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೆಗಲಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿದ್ದರು.

ಓಡಿದೆ. ಯಮುನಪ್ಪನೂ ಓಡಲು ತೊಡಗಿದ್ದ.

ಉರದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಓಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಓಡಲಿ, ಮನೆ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನಗೊಷಿತ್ತು. ನನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗಳು ನಿಧಾನಿಸಿದವು. ಹೊಗಿ ಅಣ್ಣನಿಗೆ, ಯಮುನಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಿಬೇಕೆಂದರೆ, ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲಿಂದು ಕಾಲುವೆ ಹಿಡಿದು ಉರ ಕಡೆ ಸಡೆದೆ. ಅಷ್ಟರಳ್ಲೇ ನಮ್ಮ ಕೆಂಪಾಕಳು ಚಿಗರೆಯಂತೆ, ಕಾಲುವೆ ಬಿಟ್ಟು ಪಕ್ಕದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತ ನಮಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಯಮುನಪ್ಪ, ಅಣ್ಣ ಅದರ ಬೆನ್ನತ್ತಿ ಹೊಲಕ್ಕಿಳಿದು ಸಂತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕಳು ಹತ್ತಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟಿ ಓಡಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಲುವೆ ಹಿಡಿದು ಆಕಳ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಮಾತು ಹೊರಡದಪ್ಪ ದಮ್ಮು ಹತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಲುವೆ ಹಿಡಿದು ಆಕಳ ವರಿಗೆ 'ಆಕಳನ್ನು ತರುಬಿ ಹಿಡಿಯಿರಿ' ಎಂದು ಹೊಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಿಂದ, ಎದುರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರಿಗೆ 'ಆಕಳನ್ನು ತರುಬಿ ಹಿಡಿಯಿರಿ' ಎಂದು ಕಾಲುವೆ ರಸ್ತೆ ಬಿಟ್ಟು ನಾಕಾರು ಜನರು ಸೇರಿ ತರುಬಲು ಯಶ್ವಿಸಿದ್ದಿರಿಂದ, ಆಕಳು ಕಾಲುವೆ ರಸ್ತೆ ಪಕ್ಕದ ಹೊಲದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ಸಂತೆ ದಿಕ್ಕಿಗೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನಾನು ಪಕ್ಕದ ಹೊಲದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ಸಂತೆ ದಿಕ್ಕಿಗೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನಿಂತಿದ್ದ ನನ್ನ ಬಾ ಬಾ" ಎಂದು ಹೊಗಿದೆ. ಶಾಗು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿತು. ನಿಂತಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಣ್ಣವೆಂದು ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಹುಷಾರಿಂದ ಜೋತುಬಿದ್ದ ಕೊರಳ ಹಗ್ಗ ಹಿಡಿಯಿಟ್ಟು ಬಗ್ಗೆದನೋ, ತನ್ನನೆ ಜಿಗಿಯಿತು. ಉರ ದಿಕ್ಕು ಅಲ್ಲ, ಸಂತೆ ದಿಕ್ಕು ಅಲ್ಲ ಇನ್ನೊಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡತೊಡಗಿತು. ಅಣ್ಣ, ಯಮುನಪ್ಪ 'ಅಡ್ಡದಾರಿ ಹಿಡಿತು' ಅಂತ ಅಭ್ಯರಿಸಿದರು. ನಾನು ಮತ್ತೆ ಕಾಲುವೆಗೆ ಬಂದೆ. ಬುತ್ತಿ ನನ್ನ ಕೈಯಿಗೆ ಬಂತು. ಅವರಿಬ್ಬರು ನಾನು ದಾರಿಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲದ ಕಡೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಕಳ ಬೆನ್ನತ್ತಿದರು. ಹೊಲದವರು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಬಯ್ಯತೊಡಗಿದರು. ಆಕಳು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು. ನಾವು ತಿರುಗಿ 'ಹಿಡಿರಿ, ಆಕಳನ್ನು ಹಿಡಿರಿ' ಅಂತ ಹೊಗಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದೆವು. ಪಾಪ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಕೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ಆಕಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲೋ, ತರುಬಲೋ ಕೈ ಎತ್ತಿ ಹೊಗತೊಡಗಿದರು. ಎದುರು ಬಂದು ಶಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಂತೆ, ಆಕಳು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದಿಕ್ಕು ಸಿಕ್ಕಿಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದಪ್ಪು ನಮೂರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಕೊಂಡು ಓಡಲೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಗಳೆಲ್ಲ ಮುರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಗದ್ದೆ, ಹಿಂತಿಯಾವುಯಾವುದೋ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವು ಬೆನ್ನತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅದಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದೆ ನಿಂತಾಗ 'ನಿಂತಾದ್ದು ನಿಲ್ಲಲಿ' ಎಂದು ನಾವು ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಿಂತಾಗ ನಾವು ಎಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಂತೆ ದಿಕ್ಕು ಯಾವ ಕಡೆಗಿದೆ ಎಂದು ದಮ್ಮು ಹತ್ತಿದ್ದಿರಿಂದ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಹತ್ತಿಯ ಬೆಳೆ ಎತ್ತರ. ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಆಕಳು

ಕಾಲುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಗೆ ನಮ್ಮೆನ್ನು ನಾವು ಸೋಡಿಕೊಂಡೆವು. ಬಿಳಿ ಅಂಗಿ, ಲುಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಸರುಮಯ. ನಮ್ಮೆನ್ನಿಗೋ ಕೆಂಡದಂಥ ಕೋಪ. ಯಮುನಪ್ಪನಿಗೆ ಗಿಡ ಕಂಡರೆ ಮಲಗುವಪ್ಪು ಸುಸ್ತು. ಅಣ್ಣ ಆಕಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಬೇಸಿ ಹೂಡಿದ್ದ. 'ದಪ್ಪ' ಅಂತ ಸಪ್ಪಳ. ಆಕಳು ಏಟಿಗೆ ಬೆಜ್ಜಿಬಿದ್ದು ಓಟ ಕಿತ್ತಿತು. ನಾವು ಬೆನ್ನುತ್ತಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಭಯವೆಂದರೆ ದಿಕ್ಕು ತಿಳಿಯದೆ ಆಕಳು ಓಡಿ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಏನು ಗತಿ? ಆಕಳು ಯಾರ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿದ್ದೋ?

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದವರೆಗೆ ಅದರ ಬೆನ್ನುತ್ತಿದೆವು. ದಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲದ ಕಡೆ ಸುಗ್ಗಿದ್ದೆವು. ಕೊನೆಗೆ ಅದೊಂದು ಗುಡ್ಡದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಮೇಯಕೊಡಗಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ಯಮುನಪ್ಪ ಗುಡ್ಡ ಸೋಡಿ 'ದಾಳ ಹೂಡಿಯ! ಬಲ್ಲಟಗಿ ಗುಡ್ಡಯಿದು. ಇದರ ಆಕಡೆಯೇ ಉರು' ಅಂದ. ನಾನು ಮುಂಜಾನೆ ಸೋಡುತ್ತ ಸುಂತ ಗುಡ್ಡ ಇದು ಎಂದು ಬರಗಾಯ್ತು. ಅದ್ದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅದರ ಮುಖಿ ಸೋಡಿದ್ದೆ. ಈಗ ಅದರ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಇದ್ದೆ. ಅಧ್ಯ ಗುಡ್ಡ ಸುತ್ತಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಮೇಯುವ ಆಕಳನ್ನು ಅಣ್ಣ, ಯಮುನಪ್ಪ, ನಾನು ಸಹಸೆಯಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತ. ಕರೆಯುತ್ತ ಹತ್ತಿರ ಹೋದೆವು. ಅಣ್ಣ ಅದರ ಕೊರಳ ಹಗ್ಗಿ ಓಡಿದು ಬಿಟ್ಟಿ! ಕೆಂಪಾಕಳಿಗೆ ಅದೆಲ್ಲಿತ್ತೋ ಬಲ ಬಂತು, ಎಳಿಯುತ್ತ ಓಡತೊಡಗಿತ್ತು. ಗುಡ್ಡದ ಬದಿಯ ಗಿಡಗಳ ನಡುವೆ, ಗುಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ದಾರುತ್ತ ಜಿಗಿಯಿತು. ಅಣ್ಣ ಹಗ್ಗಿ ಓಡಿದು ಓಡಲಾಗದೆ ಕ್ಯು ಬಿಟ್ಟಿ ನಾವು ಬಿಡಲು ಕೂಗಿದ್ದೆವು. ಮತ್ತೆ ಕ್ಯು ತಪ್ಪಿ ಓಡಿತು. ನಾನು ಯಮುನಪ್ಪನಿಗೆ ಬುತ್ತಿ ಕೊಡಲು ಹೋದೆ. ಆತ ಹಿಂಜರಿದು 'ಉಂಡು ಖಾಲಿ ಮಾಡಮು' ಅಂದ. ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲ. ನಮಗೂ ನೀರಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಗುಡ್ಡದ ಆ ಕಡೆ ಹಳ್ಳಿಯಿತ್ತಲ್ಲ, ಅತ್ತ ಹೋಗಿಯೇ ಉಂಡರಾಯಿತೆಂದು ಮತ್ತೆ ಆಕಳನ್ನು ಸೋಡುತ್ತ ಓಡಿದೆವು. ಅದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯ ಉಂಡರಾಯಿತೆಂದು ಮತ್ತೆ ಆಕಳನ್ನು ಸೋಡುತ್ತ ಓಡಿದೆವು. ಅದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಉಂಡರಾಯಿತೆಂದು ಮತ್ತೆ ಆಕಳನ್ನು ಸೋಡುತ್ತ ಓಡಿದೆವು. ಅದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಹೋರಳಿತ್ತು. ನಾವು ನಡೆಯುತ್ತ, ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ಸೋತ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಲ ಹೋರಳಿತ್ತು. ನಾವು ನಡೆಯುತ್ತ, ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ಸೋತ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಲ ಹೋರಳಿತ್ತು. ನಾವು ನಡೆಯುತ್ತ ಬೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನುಗಡೋಣ ಬಸವನನ್ನು ನೆನೆದು ತಂದು ಓಡುವುದು ಮಾಡುತ್ತ ಬೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮೊದ್ದೋಣ ಬಸವನನ್ನು ನೆನೆದು ತಂದು ಓಡುವುದು ಮಾಡುತ್ತ ಬೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅಂಚುಬಿಟ್ಟು ಬಲ್ಲಟಗಿಯ ಹಳ್ಳದ ಕಡೆ ಓಡಿತು. 'ಮೊದ್ದೋ ಈ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಿದ್ದರೇ?' ಅಂಚುಬಿಟ್ಟು ಬಲ್ಲಟಗಿಯ ಹಳ್ಳದ ಕಡೆ ಓಡಿತು. 'ಮೊದ್ದೋ ಈ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಿದ್ದರೇ?' ಅಂತ ಯಮುನಪ್ಪ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ಅಂದ. ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬಂತು. ನಾವೂ ಬಂದೆವು. ಅಂತ ಯಮುನಪ್ಪ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ಅಂದ. ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬಂತು. ನಾವೂ ಬಂದೆವು. ಆದ್ದೆ ಹಳ್ಳ ದಾಟಬೇಕಿತ್ತು. ಆಕಳು ದಾಟುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀರಿನಲ್ಲೇ ಓಡಾಡುತ್ತ ಕಾಲ ಕಳೆಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ನಮೂರ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆ ಓಡಿಸಲು ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆವು.

